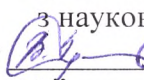

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
“ 30 ” _____ 08 _____ 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

Основи правознавства

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

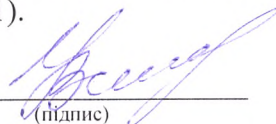
Курс навчання 1

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра соціальної медицини та організації охорони здоров'я
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я „21” серпня 2023 року (протокол № 1).

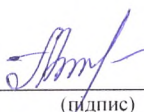
Завідувач кафедри

(підпис)

(Ігор НАВЧУК)

Схвалено предметною (цикловою) комісією загальноосвітніх дисциплін та фізичного виховання «29» серпня 2023 року (протокол № 1).

Голова предметної (циклової)
комісії

(підпис)

(Валерія АНДРИШЧАК)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Кирилюк Альона Іванівна
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул.Федьковича,16
Контактний телефон	0372 -570977

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	18
Семінарські заняття	14
Самостійна робота	58
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Предмет вивчення основ правознавства – передбачає інтеграцію соціально-гуманітарних знань та орієнтацію на розв'язання практичних проблем, інтегративних правознавчих знань.

Важливість курсу «Основи правознавства» зумовлюється змістом стратегічних завдань, які повинен вирішувати навчальний заклад, готуючи особистість до життя у суспільстві.

Вивчення курсу сприятиме активному включенню студентської молоді в суспільне життя, виховуватиме у студентів такі громадянські риси як правова відповідальність, толерантність, ініціативність, громадянська активність, національна самосвідомість.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnz-u-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-ocziynyvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
історія України та української культури	охорона праці в галузі та безпека життєдіяльності
психологія	основи економічної теорії та соціології
основи філософських знань	організація та економіка фармації

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння студентами основних теоретичних положень і понять національного права України, розуміння ними Конституції та чинного законодавства України, закономірностей побудови правової держави, формування в них високого рівня правової свідомості та правової культури, вміння тлумачити і правильно застосовувати нормативно-правові акти у практичній медичній діяльності, грамотно оцінювати юридичні факти, вільно орієнтуватися в сучасному правовому полі.

Формування у молодих громадян України поваги до прав людини, здатності реалізувати свої права і свободи, поважаючи при цьому права і свободи інших громадян, а

також діяти у відповідності до власних переконань і цінностей на принципах плюралізму, демократії і толерантності.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є: надання студентам систематичних знань з юридичних наук. Засвоєння специфічної фахової термінології, певного правового мінімуму знань з конституційного, цивільного, сімейного, трудового, адміністративного, кримінального, медичного права України — неодмінна передумова майбутньої професійної діяльності фахівця в обставинах сучасного економічного життя

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

7.3. Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними та соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики.

СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредити ЄКТС.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінари	СПРС
1.	Вступ. Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та деонтологія.	8	2	6	15
2.	Основи конституційного права України. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта	8	2		
3.	Основи адміністративного права України. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я.	8	2		
4.	Основи цивільного права і цивільного процесу. Цивільно-правовий статус медичного працівника.	7			
5.	Основи трудового права. Особливості регулювання праці медичних працівників.	7	2	4	14
6.	Основи кримінального права. Кримінальна відповідальність в охороні здоров'я.	8	2		
7.	Основи сімейного права. Медико-правові проблеми штучного запліднення.	8			
8.	Основи права соціального захисту. Медичне обслуговування — одна з форм соціального забезпечення.	8	2	2	15
9.	Основи фінансового права України. Державна система медичної допомоги, її фінансування.	8	2		
10.	Основи господарського права України. Приватна медична практика як вид спеціальної підприємницької діяльності.	10	2	2	14
11.	Основи екологічного права та завдання санітарно-епідеміологічного нагляду в галузі охорони навколишнього середовища. Залік	10	2		
Всього годин		90	18	14	58

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ пп	Назва теми	к-сть годин
1.	Вступ. Основи теорії держави і права України. Виникнення античної державності (Стародавня Греція, Стародавній Рим).	2
2.	Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та деонтологія. Виникнення права. Становлення права. Єдність та відмінність права і моралі.	2
3.	Основи конституційного права України. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта. Основи адміністративного права України. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я.	2
4.	Основи цивільного права і цивільного процесу. Цивільно-правовий статус медичного працівника. Основи трудового права. Особливості регулювання праці медичних працівників.	2
5.	Основи кримінального права. Кримінальна відповідальність в охороні здоров'я.	2
6.	Основи сімейного права. Медико-правові проблеми штучного запліднення. Основи права соціального захисту. Медичне обслуговування — одна з форм соціального забезпечення.	2
7.	Основи фінансового права України. Державна система медичної допомоги, її фінансування.	2
8.	Основи господарського права України. Приватна медична практика як вид спеціальної підприємницької діяльності.	2
9.	Основи екологічного права та завдання санітарно-епідеміологічного нагляду в галузі охорони навколишнього середовища.	2
	Разом	18

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ пп	Назва теми	к-сть годин
1.	Вступ. Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та деонтологія. Основи конституційного права України. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта. Основи адміністративного права України. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я. Основи цивільного права і цивільного процесу. Цивільно-правовий статус медичного працівника.	6
2.	Основи трудового права. Особливості регулювання праці медичних працівників. Основи кримінального права. Кримінальна відповідальність в охороні здоров'я. Основи сімейного права. Медико-правові проблеми штучного запліднення.	4
3.	Основи права соціального захисту. Медичне обслуговування — одна з форм соціального забезпечення. Основи фінансового права України. Державна система медичної допомоги, її фінансування.	2
4.	Основи господарського права України. Приватна медична практика як вид спеціальної підприємницької діяльності. Основи екологічного права та завдання санітарно-епідеміологічного нагляду в галузі охорони навколишнього середовища. Залік	2
	Разом	14

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Основи теорії держави і права України. Право, мораль, медична етика та деонтологія. Основи конституційного права України. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта	15
2.	Основи адміністративного права України. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я. Основи цивільного права і цивільного процесу. Цивільно-правовий статус медичного працівника. Основи трудового права. Особливості регулювання праці медичних працівників	14
3.	Основи кримінального права. Кримінальна відповідальність в охороні здоров'я. Основи сімейного права. Медико-правові проблеми штучного запліднення. Основи права соціального захисту. Медичне обслуговування — одна з форм соціального забезпечення. Основи фінансового права України. Державна система медичної допомоги, її фінансування.	15
4.	Основи господарського права України. Приватна медична практика як вид спеціальної підприємницької діяльності.	14
	Разом	58

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Правова культура медичного працівника.
2. Права та обов'язки медичних працівників.
3. Основні принципи накладання дисциплінарного стягнення у сфері медичної діяльності.
4. Принципи компенсації моральної шкоди в сфері медичної діяльності
5. Охорона праці в закладах охорони здоров'я.
6. Юридична відповідальність медичних працівників за порушення законодавства про охорону праці.
7. Злочини в системі охорони здоров'я.
8. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування.
9. Медико-правові проблеми штучного запліднення.
10. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.
11. Медичне обслуговування — одна із форм соціального забезпечення.
12. Державна система медичної допомоги, її фінансування.
13. Фінансування системи охорони здоров'я.
14. Приватна медична практика як вид спеціальної медичної діяльності.
15. Припинення приватної медичної практики.
16. Роль санітарно-епідеміологічного нагляду.

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність держави і права.
2. Які причини й закономірності виникнення держави та права?
3. У чому полягають переваги й недоліки основних теорій походження держави?
4. Як співвідносяться соціальна, політична й державна влада?
5. Яке місце посідає держава у політичній системі?
6. Охарактеризуйте основні ознаки держави.

7. Які види державних органів існують в Україні?
8. У чому полягають основні проблеми формування громадянського суспільства й правової держави в Україні?
9. Що таке право?
10. Яке місце посідають норми права в системі соціальних норм?
11. У чому полягає відмінність права від моралі?
12. Яка система влади діє в сучасній Україні? Охарактеризуйте її основні елементи та функції.
13. Як можна визначити поняття: “законність”, “правові відносини”, “юридичний факт”, “правопорушення”, “юридична відповідальність”?
14. Як ви розумієте поняття “лікарська етика” та “медична деонтологія”?
15. У чому полягає суть правової і політичної культури медичного працівника?
16. Які основні ознаки та юридичні властивості Конституції України?
17. Яку структуру має Конституція України?
18. Які державні символи має Україна?
19. Які документи підтверджують громадянство України?
20. Які права та обов’язки людини і громадянина передбачені Конституцією України?
21. Які органи уповноважені вирішувати питання громадянства?
22. Дайте характеристику джерел конституційного права України.
23. Кому належить право визначати і змінювати конституційний лад в Україні?
24. За яких умов громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах?
25. Охарактеризуйте права та обов’язки медичних працівників.
26. Дайте визначення поняття “пацієнт” і перерахуйте права пацієнтів за законодавством України.
27. Дайте визначення адміністративного права.
28. Що являє собою предмет адміністративного права?
29. Охарактеризуйте джерела адміністративного права. У чому їх особливості?
30. Державне управління як вид соціального управління: поняття, ознаки, принципи.
31. Форми і методи державного управління.
32. Поняття, види, правові засади державної служби в Україні.
33. Дайте визначення адміністративного правопорушення.
34. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
35. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років.
36. Які органи уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення?
37. Які існують види відповідальності медичних працівників за вчинені правопорушення?
38. Охарактеризуйте управління санітарно-епідеміологічним наглядом.
39. Охарактеризуйте систему цивільного законодавства.
40. Дайте характеристику Цивільному кодексу України.
41. Охарактеризуйте предмет і метод цивільного права.
42. Коли має місце спадкоємство за законом, а коли за заповітом?
43. Хто може бути спадкоємцем?
44. Черговість спадкоємців за законом до спадкування.
45. Що таке юридична особа і які ознаки їй властиві?
46. Чим філія юридичної особи відрізняється від її представництва?
47. Охарактеризуйте цивільно-правовий статус сімейного лікаря та медичної сестри.
48. Поясніть, у чому полягає особливість страхової медицини.
49. Дайте визначення та розкрийте суть цивільно-правової відповідальності у сфері медичної діяльності.
50. Що являє собою зміст трудового договору?
51. У чому полягають відмінності переведення на іншу роботу від переміщення?
52. У чому полягають відмінності скороченого та неповного робочого часу?
53. У яких випадках щорічна відпустка має бути перенесена за вимогою працівника?
54. Назвіть методи забезпечення трудової дисципліни.

55. Які категорії працівників несуть спеціальну дисциплінарну відповідальність?
56. Порівняйте матеріальну відповідальність за трудовим правом і майнову відповідальність за цивільним правом.
57. Визначте сторони колективних трудових спорів (конфліктів).
58. Назвіть організаційно-правові форми соціального захисту.
59. Які пенсійні виплати призначаються за рахунок коштів Пенсійного фонду України?
60. Розкрийте поняття, систему, принципи та завдання кримінального права України.
61. Дайте загальну характеристику Кримінального кодексу України.
62. Дайте визначення поняття “злочин”. Вкажіть його види.
63. Розкрийте поняття та елементи складу злочину.
64. Дайте визначення поняття “покарання”. Вкажіть його види.
65. У чому полягають особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх?
66. Розкрийте поняття “стадії вчинення злочину”, їх види і значення.
67. Дайте визначення співучасті у злочині.
68. Вкажіть та охарактеризуйте обставини, що виключають злочинність діяння.
69. Розкрийте поняття множинності злочинів та його форм.
70. Дайте визначення понять “шлюб” і “сім’я”.
71. Які перешкоди встановлені законодавством до вступу в шлюб?
72. Визначіть поняття та предмет правового регулювання сімейного права України.
73. Що слід розуміти під сім’єю за сімейним законодавством?
74. Перерахуйте права та обов’язки подружжя?
75. Назвіть основні права та обов’язки матері, батька і дитини.
76. Визначте зміст шлюбного договору. Які питання не можуть бути предметом шлюбного договору?
77. На які предмети (речі, майно) чоловік і дружина мають право особистої приватної власності, а на які — право сумісної власності?
78. Який порядок припинення шлюбу?
79. Які форми правового захисту дітей вам відомі?
80. Охарактеризуйте медико-правові проблеми штучного запліднення.
81. Що таке право соціального захисту?
82. Які Ви знаєте джерела права соціального захисту?
83. Які Ви знаєте види соціального забезпечення?
84. Назвіть основні права та обов’язки громадян у галузі охорони здоров’я.
85. Які Ви знаєте нормативно-правові акти, що спрямовані на забезпечення прав громадян на охорону здоров’я і медико-санітарне обслуговування?
86. У яких випадках призначають пенсії за вислугу років?
87. У чому полягає державний захист сім’ї та дитинства?
88. Які види пенсій належать до категорії обов’язкових?
89. Охарактеризуйте допомоги та їх види.
90. Що є предметом вивчення фінансового права?
91. Що таке бюджетний процес?
92. Показники яких бюджетів входять до зведеного бюджету України?
93. Які установи чи організації повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджету?
94. Охарактеризуйте державну систему медичної допомоги.
95. Особливості фінансування медичної галузі.
96. Приватна медицина та її суть.
97. Дайте визначення господарського права.
98. Дайте загальну характеристику Господарського кодексу.
99. Охарактеризуйте джерела підприємницького права.
100. Назвіть види підприємницької діяльності.
101. Назвіть принципи підприємницької діяльності.
102. Які види підприємств можуть бути утворені в Україні?

103. Які ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики?
104. Перерахуйте кваліфікаційні вимоги до суб'єктів господарювання, які здійснюють медичну практику.
105. Обґрунтуйте спеціальні та особливі вимоги до суб'єктів господарювання, що здійснюють медичну практику.
106. Що є предметом екологічного права?
107. Охарактеризуйте екологічні права та обов'язки громадян.
108. Які об'єкти екологічного права ви знаєте?
109. Охарактеризуйте правове забезпечення екологічної безпеки.
110. Які існують види екологічної експертизи?
111. Які завдання санітарно-епідеміологічного нагляду?
112. Що є основою юридичної відповідальності в галузі екології?

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Вільно оперує основними поняттями.
2. Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії, оснований на гуманістичних і етичних засадах;
3. Ідентифікує майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини
4. Застосовує знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності
5. Демонструє вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових завдань професійної діяльності
6. Аргументує інформацію для прийняття рішень, несе відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримується принципів деонтології та етики у професійній діяльності.
7. Виконує професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів
8. Здійснює професійне спілкування сучасною українською літературною мовою
9. Дотримується норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, споживачами, ефективно працювати у команді
10. Планує та реалізовує професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних медикосестринських практик
11. Орієнтується у початкових онтологічних, антропологічних, аксіологічних засадах сутності, походження та цивілізаційного призначення права.
12. Визначає базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення та застосування норм і принципів права.
13. Вміє визначати тенденції розвитку діючого законодавства.
14. Вміє розробляти проекти документів правового супроводження господарської діяльності та цивільно-правової сфери відносин (статути, договори, положення, інструкції тощо).
15. Розуміє основні теоретико-правові підходи до розуміння сутності інформаційного забезпечення прав людини; ключові положення міжнародного та національного законодавства в галузі інформаційного забезпечення прав людини; ключові міжнародні та національні механізми захисту прав людини в інформаційному середовищі.
16. Знає загальні закономірності розвитку та існування правової системи; систематизує нормативно-правові акти, що визначають правовий статус людини і громадянина.
17. Вміє самостійно орієнтуватися у чинному господарському законодавстві та спеціальній літературі; вірно давати належну правову і соціально-економічну оцінку юридичним конструкціям та правильно користуватися правовою термінологією; виділяти та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами господарського права; самостійно вирішувати колізійні питання, пов'язані із застосуванням господарсько-правових норм та розв'язувати ситуаційні завдання в межах

запропонованої конкретної практичної ситуації, та складати відповідні юридичні документи, спираючись на здобути знання, вміння та навички.

18. Вміє аналізувати сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку вітчизняної правової системи з врахуванням її місця на юридичній мапі світу; здійснювати порівняльний аналіз правових явищ, виявляти їх спільні ознаки та відмінності на підставі встановлення визначених критеріїв порівняння; аналізувати основні джерела права сучасних правових систем світу.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання для визначення відповідності рівня набутих студентами компетентностей, знань та умінь запланованим результатам навчання та своєчасного коригування освітнього процесу.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і студентами – для планування самостійної роботи. Облік поточної успішності підвищує об'єктивність оцінювання результатів навчання студентів.

Він може проводитися у такій формі як:

- Усне опитування
- Експрес-контроль
- Фронтальне опитування
- Тестові завдання
- Бліцопитування
- Тематичні атестації
- Виступи студентів при обговоренні проблемних питань.

Формою підсумкового контролю є залік.

Визначення заліку як форми підсумкового семестрового контролю відповідно до Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (наказ Міністерства освіти України від 2 червня 1993 р. № 161):

«Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік планується при відсутності модульного контролю, екзамену і не передбачає обов'язкову присутність студентів».

При наявності заліку як підсумкового контролю з навчальної дисципліни **відсутній** підсумковий модульний контроль.

Кількість тем практичних (семінарських) навчальних занять з навчальної дисципліни визначається в робочій навчальній програмі і не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Під час оцінювання засвоєння кожної теми студенту виставляються оцінки за 4 - бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Підсумковий бал за поточну діяльність

визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивченні навчальної дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем з додаванням балів за індивідуальне завдання здобувача, але не більше 200 балів.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки					
			5	4	3	2		
90/3	-	5	40	30	24	0	-	120

Мінімальна кількість балів для студентів денної форми навчання, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: $120=5 \times 24$.

Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, відвідав всі навчальні заняття – лекції, практичні, визначені тематичним планом з відповідної дисципліни (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), набрав загальну кількість балів при вивченні навчальної дисципліни не меншу, ніж 120.

Студент отримує оцінку «не зараховано», якщо студент має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (практичних та лекцій) і кількість балів за поточний контроль менша ніж мінімальна.

Оцінка «зараховано» і «не зараховано» вноситься викладачем до залікової відомості (Форма № Н-5.03-3), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів» та «Залікової книжки».

Залікова відомість надається до деканату в день проведення заліку або наступного дня.

Студенту, який отримав оцінку «не зараховано» декан факультету видає направлення на ліквідацію академічної заборгованості з дисципліни.

Відпрацювання занять і підвищення балів студентами за направленням деканату повинно відбуватись в установленому порядку під час відпрацювань за графіком кафедри. Після відпрацювань пропущених занять деканат повинен видати студенту залікову відомість, в яку викладач вносить відмітку про складання заліку.

Отримання оцінки «зараховано» з семестрових дисциплін, викладання яких закінчується заліком, є обов'язковою умовою перевodu студента на наступний семестр (рік) навчання.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Базова

1. Основи правознавства. Профільний рівень. Підручник. 10 клас, Лук'янчиков О.М., Новіков Д.О., Карелов К.Ю., Машика В.Т. (2018)
2. Теорія держави і права: Підручник / Кириченко В.М., Куракін О.М. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 264 с.
3. Конституція України: Науково-практичний коментар/ За ред. Авер'янова В.Б., Батанова О.В., Бауліна Ю.В., Битяка Ю.П. та ін. — Харків: «Право», 2003. — 152 с.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.) Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. К.:Юрінком, Інтер, 2008. – 1211с.

19.2. Допоміжна

1. Правознавство (рівень стандарту, академічний рівень) (підручник) Гавриш С.Б., Сутковий В.Л., Філіпенко Т.М. - К.: Генеза, 2010.
2. Правознавство (рівень стандарту, академічний рівень) (підручник) Наровлянський О.Д. - К.: Грамота, 2010.
3. Мова у професії юриста: Підручник / Кацавець Р.С. – Х: Сх.вант, 2007. – 216 с.
4. Правові основи підприємництва: Навч.посібник/Карлін М.І. – К.: Кондор, 2006. – 254 с.
5. Правові й організаційні основи підприємницької діяльності: Навч. Посібник / Крупка Ю.М. – К.: ЦУЛ, 2006. – 228 с.
6. Кодекс законів про працю України: Науково-практичний коментар. – Харків: Консум, 2003. – 832 с.
7. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України/ За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 9-те видання, переробл. та доповн. – К.: Юридична думка, 2012. – 1316 с.
8. Правознавство. Навчальний посібник для 10-11 профільних класів, абітурієнтів, студентів неюридичних спеціальностей. Ратушняк С.П. Навчальна книга - Богдан 2011 р. 704 ст..
9. Хрестоматія з правознавства: Збірник нормативних документів / уклад. Козинцев І.П., Козаченко Л.М. – К.: Юрінком, 2003. – 198 с.
10. Правознавство. Тест-контроль Пилипчатіна Л.М. - Харків : Весна, 2014. - 79 с.
11. Правознавство (підручник) (рівень стандарту, академічний рівень). Пометун О.І., Ремех Т.О. ПП«Вікторія», 2009
12. Правознавство. Робочий зошит. Ремех Т.О. Видавництво \"Літера\" Літера Видавництво \"Літера\"
13. Правознавство. Комплексний зошит для контролю знань (рівень стандарту). Святокум О.Є. Видавництво: «Ранок». 2010
14. Права людини (НМК: навчальна програма, навчальний посібник) Пометун О.І., Ремех Т.О. Благодійна організація «Вчителі за демократію та партнерство».
15. Медичне право України (правове забезпечення відомчої медицини МВС України): монографія / С. Г. Стеценко, Т. О. Тихомирова. - К. : Атіка, 2010. - 152 с.
16. Правознавство : підручник : рекомендовано МОН України / Л. Л. Бочанова, В. В. Жернова, С. М. Прилипко та ін. Харків : Фоліо, 2014. 635 с.
17. Кримінальне право : навч. посіб. / О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк ; за заг. ред. М. І. Хавронюк. Київ : Ваіте, 2014. 944 с.
18. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога : монографія / М. Т. Лоджук ; НУ \"ОЮА\". Одеса : Фенікс, 2015. 328 с.
19. Основи політології. 10-11 класи. Профільний рівень. Нагорнюк В.О., Харків: Вид. група Основа», 2013.
20. Видатні постаті українського державотворення. Довідник. Михайлів Т.В., Михайлів Т.А., Харків: Вид. група «Основа», 2014.

19.3 Інформаційні ресурси

1. Вищі органи державної влади
2. Парламент України www.rada.gov.ua
3. Уряд України www.kmu.gov.ua
4. Органи судової влади України
5. Конституційний Суд України www.ccu.gov.ua
6. Верховний Суд України www.scourt.gov.ua
7. Сайт судової влади України www.court.gov.ua
8. Сервер дистанційного навчання БДМУ – <http://moodle.bsmu.edu.ua/>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Кирилюк Альона Іванівна - викладач фахового коледжу БДМУ